

Sygn. akt II AKz 89/14

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2014 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SA Wojciech Kopczyński

Sędziowie: SA Małgorzata Niementowska / spr./

SO (del.) Grzegorz Wątroba

Protokolant: Magdalena Baryła

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apel. Krzysztofa Błacha

po rozpoznaniu w sprawie przeciwko **K. I.(I.)**

podejrzanej o przestępstwo z art. 258 § 1 kk w zw. z art. 12 kk, z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk i art. 271 § 1 kk i § 3 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 65 § 1 kk, z art. 299 § 1 i § 5 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 65 § 1 kk i in.

zażaleń wniesionych przez obrońców podejrzanej oraz osobistego zażalenia podejrzanej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 3 lutego 2014r.,

sygn. akt IV Kp 41/14,

w przedmiocie przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 kpk

postanawia

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 lutego 2014r., sygn. akt IV Kp 41/14, Sąd Okręgowy w Gliwicach, na podstawie art. 249 § 1 kpk i art. 258 § 2 kpk, przedłużył wobec podejrzanej K. I. stosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, zastosowanego postanowieniem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 12 czerwca 2013r., sygn. akt III Kp 362/13 i określił dalszy termin jego stosowania na czas do dnia 1 kwietnia 2014r.

Na postanowienie to zażalenie wnieśli obrońcy podejrzanej.

Obrońca podejrzanej- adw. J. G. zarzucił orzeczeniu obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na jego treść, a to:

1. art. 249 §1 kpk przez brak uprawdopodobnienia graniczącego z pewnością, że K. I. dopuściła się zarzucanych jej czynów;

2. art. 258 §1 pkt 2 kpk przez błędne przyjęcie, iż K. I. mogłaby wpływać na tok postępowania karnego, w sytuacji kiedy brak jest jakichkolwiek dowodów pozwalających przypuszczać, że K. I. będąc na wolności podjęłaby działania godzące w prawidłowy bieg postępowania;

3. art. 258§1 pkt 2 kpk przez błędne przyjęcie, iż po stronie K. I. istnieje realna obawa matactwa procesowego i mogłaby pozostając na wolności wpłynąć na prawidłowy bieg postępowania, w sytuacji gdy do wykonania pozostały czynności sprowadzające się do pozyskania dokumentacji finansowo-księgowej zagranicznych podmiotów gospodarczych (do której K. I. nie ma dostępu), a także dalsza weryfikacja zgromadzonego materiału dowodowego.

4. art. 258§2 kpk przez błędne przyjęcie, iż K. I. może zostać wymierzona surowa kara pozbawienia wolności, w sytuacji kiedy podejrzana do tej pory była osobą niekaraną, a także brak jest jakichkolwiek dowodów świadczących o tym że dopuściła się zarzucanych jej czynów;

5. art. 251§3 kpk i art. 257§1 kpk przez nie odniesienie się w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia do okoliczności wskazujących na istnienie podstaw i konieczność zastosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania oraz przyczyn pozwalających na uznanie, że zastosowanie innych środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowym byłoby niewystarczające wobec podejrzanej.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i uchylenie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania wobec K. I.. W wypadku zaś gdyby Sąd Apelacyjny nie uznał zasadności tego wniosku skarżący wniósł o zastosowanie w miejsce tymczasowego aresztowania nieizolacyjnych środków zapobiegawczych w postaci poręczenia majątkowego w wysokości, która w ocenie Sądu zabezpieczy prawidłowy tok postępowania, ewentualnie innego środka zapobiegawcze.

Obrońca – adw. T. S. zarzucił orzeczeniu:

1. błąd w ustaleniach faktycznych, przez przyjęcie, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy uzasadnia istnienie przesłanki ogólnej dalszego stosowania tymczasowego aresztowania,
2. przyjęcie zachodzenia przesłanki szczególnej z art. 258 §2 kpk, a w konsekwencji kolejnej przesłanki w postaci bezprawnego utrudniania postępowania,
3. niezastosowanie art. 259 kpk.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, a ewentualnie gdyby sąd odwoławczy uznał istnienie przesłanki ogólnej stosowania tymczasowego aresztowania wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zastosowanie wobec podejrzanej nieizolacyjnych środków zapobiegawczych (poręczenie majątkowe, dozór policji, zakaz opuszczania kraju).

Podejrzana w złożonym środku odwoławczym podniosła, iż wszystkie dokumenty i dowody, w których zarzuca jej się przestępstwa zostały już dawno zabezpieczone stąd nie zachodzi obawa, iż mogłaby wpływać na tok postępowania i utrudniać jego przebieg. Skarżąca zakwestionowała również zeznania świadków i wyjaśnienia obciążających ją podejrzanych.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i uchylenie tymczasowego aresztowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenia nie zasługują na uwzględnienie.

Przed wszystkim stwierdzić należy, że wbrew zarzutom podniesionemu przez skarżących, dotychczas zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, wymieniony

w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, a w szczególności w postaci wyjaśnień współpodejrzanych, zeznań świadków, dokumentacji skarbowo-bankowej oraz protokołów przeszukań wskazuje na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez K. I. zarzuconych jej czynów. Spełniona jest zatem po jej stronie przesłanka ogólna stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania unormowana przepisem art. 249 § 1 kpk. Dodać należy, iż kwestia ta była przedmiotem rozpoznania tut. Sądu na kanwie niniejszej sprawy i od tego czasu przesłanka ta nie uległa zubożeniu (vide postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 września 2013r., sygn. akt II AKz 547/13 oraz z dnia 18 grudnia 2013r., sygn. akt II AKz 762/13).

Wskazać przy tym należy, że sąd na obecnym etapie postępowania nie jest uprawniony do merytorycznej oceny dowodów. Ocena taka będzie miała miejsce dopiero na etapie wyrokowania w przypadku, gdy oskarżyciel uzna za zasadne skierowanie w przedmiotowej sprawie aktu oskarżenia. W ocenie Sądu Apelacyjnego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający do stwierdzenia takiego prawdopodobieństwa w zakresie zarzuconych podejrzanej czynów.

Prawidłowo również Sąd pierwszej instancji ocenił istnienie szczególnej przesłanki stosowania tymczasowego aresztowania unormowanej treścią art. 258 § 2 kpk.

Podejrzana stoi pod zarzutem popełnienia wielu czynów, w tym w szczególności z art. 286 §1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk i art. 271 § 1 i § 3kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 65§ 1 kk oraz z art. 299 § 1 i 5 kk, które to czyny zagrożone są karą pozbawienia wolności do 10 lat. W tej sytuacji nie ulega wątpliwości, że spełniona jest przesłanka z art. 258 § 2 kpk, która nakazuje stosowanie izolacyjnego środka zapobiegawczego w sytuacji, gdy zachodzi możliwość wymierzenia surowej kary sprawcom przestępstw zagrożonych karą pozbawienia wolności powyżej lat 8. Za przyjęciem, że w stosunku do podejrzanej może zostać orzeczona surowa kara przemawiają również stopień społecznej szkodliwości zarzuconych przestępstw, ich mnogość oraz okoliczności ich popełnienia (w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i działając w zorganizowanej grupie przestępczej), współdziałanie z innymi osobami, ilość podejmowanych przez nich zachowań, jak również wysokość szkody, którą podejrzana miała wyrządzić Skarbowi Państwa swoją przestępczą działalnością. Wszystkie te okoliczności prowadzą do wniosku, że orzeczenie surowej kary wobec podejrzanej jest w pełni realne.

To z kolei uzasadnia dalsze stosowanie wobec K. I. aresztu tymczasowego również w oparciu o przesłankę określoną przepisem art. 258 § 2 kpk, tym bardziej, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem może ona stanowić samodzielną podstawę stosowania tego środka zapobiegawczego. Dał temu w szczególności wyraz Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19.01.2012r., I KZP, 18/11 (OSNKW 2012/1/1), stanowiąc, że „podstawy stosowania tymczasowego aresztowania, określone w art. 258 § 2 kpk, przy spełnieniu przesłanek wskazanych w art. 249 § 1 i art. 257 § 1 kpk i przy braku przesłanek negatywnych określonych w art. 259 § 1 i 2 kpk, stanowią samodzielne przesłanki szczególne stosowania tego środka zapobiegawczego”. Możliwość wymierzenia surowej kary rodzi bowiem domniemanie, że oskarżony w celu uchronienia się przed realnie grożącą mu surową sankcją karną, bądź chociażby w celu maksymalnego odsunięcia w czasie momentu jej wymierzenia, może podejmować bezprawne działania zmierzające do zakłócenia prawidłowego toku postępowania. W orzecznictwie powszechnie przy tym przyjmuje się, iż właśnie z uwagi na to, że wskazana w art. 258 § 2 kpk okoliczność ma charakter domniemania prawnego, nie jest konieczne dowodowe wykazywanie, aby podejrzany podejmował w przeszłości konkretne działania w celu destabilizowania postępowania (zob. m.in. postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 05.01.2012r., II AKz 12/12 (Lex nr 1108801). Tym samym fakt, że dotąd nie stwierdzono ze strony podejrzanej podejmowania działań utrudniających postępowanie, nie niweczy wskazanej powyżej podstawy szczególnej do stosowania tymczasowego aresztowania, albowiem opiera się ona na domniemaniu prawnym, że podejrzana, obawiając się realnie grożącej jej surowej kary może podejmować działania utrudniające prawidłowy przebieg postępowania karnego.

W konsekwencji, na aktualnym etapie postępowania, ewentualne poprzestanie na zastosowaniu wobec podejrzanej wolnościowych środków zapobiegawczych byłoby niewystarczające dla zabezpieczenia jego prawidłowego toku, stąd zarzut obrazy art. 251§3 kpk i art. 257§1 kpk należy uznać za chybiony. Wprawdzie osobę podejrzaną chroni

zasada domniemania niewinności, co słusznie podniósł obrońca- adw. T. S.- niemniej pamiętać też należy, iż z racji istoty tymczasowego aresztowania doznaje ona pewnego rodzaju ograniczenia. Jednocześnie nie może uiść uwadze skarżącego fakt, że

o antycypowaniu kary można mówić dopiero, gdy tymczasowe aresztowanie nie spełnia już swej funkcji zabezpieczenia prawidłowego toku procesu, bądź gdy postępowanie jest prowadzone rażąco wadliwie, bądź gdy okres aresztowania zbliża się do prawdopodobnej długości kary realnie grożącej podejrzanemu. Tymczasem w niniejszej sprawie dotychczasowy czas trwania aresztowania jest normalną konsekwencją prowadzenia postępowania i wagi stawianych podejrzanemu zarzutów.

Trudno uznać za zasadny zarzut obrazy art. 258 § 1 pkt 2 kpk w postaci błędnego przyjęcia, iż po stronie K. I. istnieje realna obawa mactwa procesowego w rozumieniu tego przepisu, albowiem nie stanowił on podstawy prawnej zaskarżonego postanowienia.

Nie sposób również odnieść się do zarzutu obrońcy w postaci obrazy art., 259 kpk bowiem nie został on w żaden sposób uargumentowany. To na stronie lub jego obrońcy ciąży obowiązek przedstawienia i udowodnienia okoliczności w tej materii, a nie poprzestawanie jedynie na głośnych twierdzeniach, a nawet tych brak w złożonym przez obrońcę- adw. T. S.- środku odwoławczym.

Należy podzielić pogląd Sądu I instancji, że analizowana sprawa ma charakter wielowątkowy i zawiły, gdyż dotyczy działalności zorganizowanej grupy przestępczej mającej na celu osiągnięcie korzyści majątkowej z przestępstw oraz przestępstw skarbowych związanych z fikcyjnym, karuzelowym obrotem różnymi wyrobami, w tym wyrobami stalowymi. Niewątpliwie jest to sprawa złożona pod względem podmiotowym i przedmiotowym, stąd nie zdołano ukończyć postępowania przygotowawczego w dotychczasowym terminie, co uzasadnia przyjęcie przez Sąd Okręgowy szczególnych okoliczności w rozumieniu art. 263 §2 kpk. Jak wynika z wniosku prokuratora w toku dalszego postępowania zaplanowano szereg czynności, z których tylko część skupiona jest wokół podejrzanego K. I.. Podkreślić jednak należy, iż w omawianym przepisie mowa jest o szczególnych okolicznościach sprawy, a nie dotyczących konkretnego podejrzanego. Ponieważ zaś wszystko wskazuje na to, iż podejrzana nie działała sama, oczywistym jest, iż ponosić musi konsekwencje procesowe sytuacji, w której konkretne czynności procesowe dotyczą także innych współpodejrzanym. Jednocześnie należy zwrócić uwagę prokuratorowi prowadzącemu śledztwo, że tylko czynności, które **w realnie zakreślonym i pewnym terminie** zostaną przeprowadzone mogą uzasadniać przedłużenie stosowania środka zapobiegawczego. Natomiast żadną miarą nie może stanowić podstawy przedłużenia okresu tymczasowego aresztowania powołany przez prokuratora argument, iż w sprawie zachodzi jeszcze konieczność przeprowadzenia innych czynności, których konieczność realizacji wyniknie w toku śledztwa.

Na marginesie odnosząc się do sygnalizacji obrońcy –adw. J. G. o naruszeniu prawa do obrony z uwagi na nie uzyskanie zgody na wgląd w akta sprawy, wskazać trzeba, iż wywód ten jest niezrozumiały. Z wniosku prokuratora wprost wynika, iż wyrażono zgodę na udostępnienie podejrzanego K. I. oraz jej obrońcom akt sprawy w zakresie protokołów czynności, w których wymieniona uczestniczyła lub miała prawo uczestniczyć, jak też dokumentów pochodzących od niej lub sporządzonych z jej udziałem, a jedynie w pozostałej części odmówiono udostępnienia akt postępowania przygotowawczego podejrzanego i jej obrońcom. W ocenie sądu odwoławczego ograniczenie to na obecnym etapie postępowania przygotowawczego jest podyktowane dobrem śledztwa, jest uzasadnione i nie może być traktowane jako umniejszenie prawa podejrzanego do obrony, zwłaszcza że ograniczenie to posiada swoje podstawy proceduralne, a nadto ma charakter jedynie czasowy.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

Z./

Odpis postanowienia doręczyć:

- podejrzanej K. I.,

- obrońcom: adw. T. S. oraz J. G.
- akta zwrócić

Katowice, dnia 19.02.2014 r.